

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ МОЛОКОПРОДУКТОВОГО ПІДКОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

Л. А. Слатвінська

кандидат економічних наук

Уманська філія ПВНЗ «Європейський університет»

Молокопродуктовий підкомплекс є інноваційно-інвестиційним пріоритетом аграрного сектора економіки України, що формує продовольчу та у визначених межах економічну, екологічну та енергетичну безпеку, забезпечує розвиток технологічно пов'язаних галузей національної економіки.

Конкурентні позиції вітчизняної молочної продукції на зовнішніх ринках не є стабільними внаслідок незавершеності процесів адаптації до європейських вимог щодо якості харчових продуктів, значних коливань цін на світовому ринку, нестійкості торговельних відносин з країнами – імпортерами, а також в результаті низьких темпів техніко-технологічного оновлення виробництва, зростає рівень зношеності техніки, переважає використання застарілих технологій, збільшується вартість невідновних природних ресурсів у структурі собівартості виробництва вітчизняної молочної сировини [1].

Також, ми маємо багато невирішених питань в основі розвитку національного молокопродуктового підкомплексу: зменшення поголів'я корів в усіх категоріях господарств; зменшення обсягів виробництва молока в господарствах населення; незначне зростання обсягів виробництва молока в господарствах населення; зменшення промислового виробництва молочних продуктів; зменшення обсягів експорту молочної продукції; зниження споживання молочних продуктів населенням України [2].

Визначивши слабкі сторони та загрози розвитку підкомплексу ми бачимо і якісні перетворення, що сприяють забезпеченню підвищення конкурентоспроможності молочних продуктів на внутрішньому та зовнішньому ринках та продовольчої безпеки держави.

На початку року ми спостерігали справжній прорив: в лютому 2016 року 10 молочних компаній вийшли на ринки ЄС. В результаті конструктивної співпраці між виробниками, переробниками та асоціаціями, враховуючи геополітичну і гео економічну ситуацію приймалися рішення щодо виходу на європейський ринок і відкриття ринку КНР. Відзначаємо, що в нашій структурі експорту, за результатами 2015 року, приблизно 50% - Азія, приблизно 30% - європейські країни, 15% - Африка й 5 % інші. Структура експорту за видами молочних продуктів у 2015 році: молоко, вершки, згущене молоко, йогурти – 59%, оброблене молоко – 15%, сухе молоко, вершкове масло -11%, оброблена продукція з масла – 2%, оброблена продукція з молочних вершків – 1% [3].

Невпинне зростання населення світу, так чи інакше залишається чи не основним фактором, який стимулює розвиток сільського господарства в Україні. Варто сказати, що усі країни без винятку, усвідомивши це, активно розвиваються у цьому напрямі й наростили виробництво молока. Зокрема,

йдеться про Нову Зеландію, США, Аргентину, Бразилію, Індію, Китай. І незважаючи на кризи, які одна за одною трапляються, показники зростають.

Зазначимо, що Україна знаходиться між двома великими ринками виробництва молока: ЄС (150 млн. т) і Росія (30 млн. т). Перебуваючи між ними, Україна повинна «грати» на обох ринках.

Китай стає одним з основних торгових партнерів України в сфері АПК. До Китаю у 2015 році було відправлено продукції на \$1,2 млрд. Це видається фантастичною цифрою, якщо врахувати, що в 2011 ми поставляли в 12 разів менше. Населення Китаю 500 млн., яке сьогодні формує середній клас, є досі не зайнятою ринковою нішою. КНР збільшує виробництво молока, проте пропорційно чимало імпортує. А тому в нас є усі шанси «поборотися» за цей ринок.

З української сторони був поновлений експорт до Казахстану і Вірменії. До речі, саме Казахстан став першим, у списку країн, які мають найбільшу частку в експорті молока та молокопродуктів. За ним одразу йде Молдова та Польща. Країни, які мають найбільшу частку в експорті молока та молокопродуктів за 2015 рік: Казахстан – 11,% (20387 \$), Молдова – 9% (16416 \$), Польща – 8% (14585 \$), РФ – 6% (10970 \$), Грузія – 5,9% (10867 \$), Бангладеш - 5,2 % (9609 \$), Єгипет – 5 % (9156 \$), Азербайджан - 4,8 % (8765\$), Туркменістан – 3,7 % (6752 \$), Вірменія - 3,6% (6615\$).

Вихід українських виробників молочної продукції на ринок Китаю активізує освоєння «Шовкового шляху», який є надзвичайно важливим транспортним коридором, який надасть можливість Україні стати європейським транспортно-логістичним хабом (транспортним вузлом), а Казахстан стане азійським хабом.

Раніше Україна здійснювала поставки через РФ, а сьогодні, шлях іде через два моря: Чорне і Каспійське. Це система з паромів і залізниці маршрутом Україна – Грузія – Азербайджан – Казахстан - Китай. Для агровиробників в цілому та виробників молочної продукції є перспектива не тільки продажів в кінцеву точку, а й по всьому шляху, в ті країни, які Україна відкрила для експорту. Тобто це розумне використання логістичної можливості – розвантажувати товари ще й в тих країнах, які знаходяться на шляху до Китаю. Перевезення вантажу цим маршрутом складає десь 10-12 діб, а в перспективі цей термін можна скоротити до 9 днів. Також існують проекти продовження «Шовкового шляху». Продовжується робота над створенням шляху, який би з'єднав Чорне з Балтійським морем. Україна може стати транзитним хабом, який з'єднає не тільки Захід і Схід, але й Південь і Північ [3].

Отже, молокопродуктовий підкомплекс має великі перспективи, які можуть стати реальністю завдяки реформуванню та дотриманню виробничих процедур шляхом ефективного інноваційного інвестування, стандартизації та інформатизації управлінських і виробничих процесів.

Література.

1. Про схвалення Концепції Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року. Розпорядження КМУ від 30 грудня

2015 р. № 1437-р. Електронний ресурс [Режим доступу]:

<http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248907971>

2. Сучасний стан та перспективи розвитку молочної промисловості. Спікери: Мончак Олександр, Денисенко Віктор /The Dairy News [Електронний ресурс].–

Режим доступу:<http://www.dairynews.com.ua/presentation/suchasniy-stan-ta-perspektivi-rozvitku-molochno-pr.html>

3.Інтерв'ю заступника міністра аграрної політики та продовольства України з питань європейської інтеграції Владислави Рутицької / The Dairy News

[Електронний ресурс].– Режим

доступу:<http://www.dairynews.com.ua/interview/nterv-yu-zastupnika-m-n-stra-agrarno-pol-tiki-ta-p.html>